

Η γέννηση μιας λίμνης

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Λάρισας Δημοσίευση: 13 Ιαν 2020 15:27 [Άρθρα](#)

Νικόλαος Πλαστήρας. Παππούς του στρατηγού Νίκου Πλαστήρα. Γεννήθηκε σε χωριό των Αγράφων. Πριν από το 1850 κατέβηκε στο χωριό Βουνέσι του Δήμου Νεβροπόλεως των Τρικάλων. Απέκτησε 4 παιδιά: τον Γιάννη, τον Χρήστο, τον Θανάση και την Ελένη.

Ο γιος του Χρήστος το 1881 παντρεύτηκε τη θυγατέρα του Γιώργη Καραγιώργη Στυλιανή. Ήταν ο πρώτος γάμος που έγινε μετά την απελευθέρωση. Στις 4-11-1883 γεννήθηκε ο πρώτος γιος που πήρε το όνομα του παππού του Νικόλαος Πλαστήρας. Ο δεύτερος Γεώργιος, ο τρίτος Βασίλειος και η Αγγελική Χρήστου Πλαστήρα.

Ο Νίκος Πλαστήρας τελείωσε τις σπουδές του στην Καρδίτσα. Το 1903 κατατάχτηκε στο Στρατό με το βαθμό του Δεκανέα. Με τις πρώτες εξετάσεις προβιβάστηκε σε λοχία. Σε ένα χρόνο ξανά εξετάσεις κι έγινε Επιλοχίας, τον Ιούλιο του 1912 Ανθυπολοχαγός στο 5ο Σύνταγμα Πεζικού, μπαίνει στον πόλεμο.

Το 1925 άρρωστος παραθέριζε στο Μοναστήρι που είναι στο χωριό Βλάσδο (Μοσχάτο Κορώνια). Εκεί ξένοι μηχανικοί του είπαν και του υπέδειξαν ότι μπορεί να γίνει ένα φράγμα και μία λίμνη. Το έβαλε κατά νου. Ως Πρωθυπουργός το 1945 δεν μπόρεσε να αρχίσει το έργο. Αλλά από την ίδια θέση το 1951 κάλεσε μία εταιρεία γαλλική που έφτιαχνε τις εναέριες γραμμές της ΔΕΗ την «Όμνιουμ Λιονέ» και τους ανέθεσε να κάνουν τις μελέτες. Πρώτη δουλειά ήταν να βάλλουν μετρητή στη θέση Κακαβάκια του χείμαρρου Μέγδοβα (τότε). Τρία χρόνια μετά βρήκαν ότι –κατά μέσο όρο- περνούν

280.000.000 κυβικά μέτρα νερού και σχεδίασαν το ύψος του φράγματος να είναι τέτοιο ώστε να χωράει η λίμνη το νερό.

Ολοκληρώθηκαν οι μελέτες την άνοιξη του 1955. Ο Ν. Πλαστήρας είχε χάσει τις εκλογές το 1952. Τηλεφώνησε στον Α. Παπάγο τον συνεχάρη και του είπε: στην ιδιαίτερα μου πατρίδα άρχισα ένα έργο, σε παρακαλώ μην το διακόπτεις.

Ο Παπάγος τον βεβαίωσε ότι θα το συνεχίσει, όπως και έγινε. Το 1955 Υπουργός Οικονομικών ο Μαρκεζίνης εξοικονόμησε τα χρήματα. Και αμέσως ανατέθηκε στην ίδια εταιρία η κατασκευή του έργου. Λίγες εβδομάδες αργότερα ο Πρωθυπουργός Κων/νος Καραμανλής ήρθε στη θέση που είναι το εργοστάσιο παραγωγής, έκανε τα εγκαίνια και φάγαμε από ένα μεγάλο κοκ. Τη δε πλάκα των εγκαινίων την έβαλα με τα χέρια μου στην ανατολική γωνία του εργοστασίου. Εργασίες άρχισαν, πρώτα οι δρόμοι και το εργοτάξιο και συνέχεια η εκσκαφή του φράγματος, διάτρηση σηράγγων, αγωγός πίεσεως και εκσκαφή για τα θεμέλια του εργοστασίου, αφαιρέθηκαν 126.000 χιλιάδες κυβικά ως μπάζα.

Φέραμε το νερό για τις ανάγκες του εργοστασίου από την Πεζούλα 14 χιλιόμετρα, όλα διανοίχτηκαν με τη σκαπάνη. Το έργο συνεχιζόταν με γοργό ρυθμό σε όλα τα εργοτάξια. Στο φράγμα, τη σήραγγα μήκους 2.800 μ., άλλα 5.000 μέτρα ο αγωγός πίεσεως κτλ. Κλείστηκε το νερό στο φράγμα και ανέβαινε. Έκλεισε και η συγκοινωνία, με τα άνω χωριά. Ένας από το Νεοχώρι πήρε μια μικρή βάρκα για 10 άτομα και έκανε δρομολόγια από το Τσαρδάκι στο Νεοχώρι. Στις 5-12-1959 το σούρουπο μπήκαν στη βάρκα 19 άτομα. Ξεκίνησε η βάρκα έφθασε σε λίγο ένας στρατιώτης από το Νεοχώρι φώναξαν και η βάρκα γύρισε και τον πήρε. Έβρεχε και φυσούσε δυνατός αέρας λίγα μέτρα πριν τη στεριά τους χτύπησε κεραυνός, πεθάναν οι 19. Ο βαρκάρης Ηρακλής Μητσιογιάννης βρέθηκε πνιγμένος λίγα μέτρα πιο πέρα από τους άλλους με νερό στο στομάχι. Οι άλλοι δεν είχαν νερό στο στομάχι. Αρκεί να σας πω ότι ένας είχε τον τουρβά στον ώμο με πράσα και δεν τον πέταξε. Ένας άλλος βρέθηκε να κρατά την ομπρέλα στο χέρι και δεν την πέταξε. Τον έβγαλαν βατραχάνθρωποι μετά από 15 ημέρες. Θρήνος και κλαυθμός.

Η κατασκευή του έργου τελείωσε τον Αύγουστο του 1960, οπότε δούλεψε το εργοστάσιο. Η λίμνη έχει εμβαδόν 25.000 στρέμματα μήκος 14 χιλιόμετρα πλάτος 4,5 χιλιόμετρα. Το βάθος στο φράγμα φτάνει τα 65, το νερό εισέρχεται στη σήραγγα στα 16 μέτρα. Η

υπερχειλίση είναι στα 792 μέτρα από θάλασσα. Το εργοστάσιο είναι χτισμένο στα 212 μέτρα ($792-212 = 580$ μέτρα υψομετρική διαφορά τεράστια η πίεση). Οι σωλήνες στην κορυφή είναι διαμέτρου 3 μέτρων και κάτω 2,40. Μου έβαλε ο Γάλλος εργοδηγός μέσα με σηκωμένο το σκεπάρνι που δεν έφθανε στην κορυφή και έβγαλε φωτογραφία για να φαίνεται η διάμετρος του σωλήνα. Δυστυχώς είχαμε 8 θύματα στο έργο.

Η λίμνη σκέπασε 2 νερόμυλους κι έναν κυλινδρόμυλο. Η λεκάνη απορροής γύρω από τη λίμνη είναι έκτασης 176.000 στρεμμάτων. Όταν είναι γεμάτη το ενεργό νερό είναι 280.000.000 κυβικά και 135.000.000 κυβικά το «νεκρό» νερό. Η λίμνη έχει πολλούς κόλπους μέχρι 1 χιλιόμετρο μήκος, έχει 3 νησιά το ένα έκτασης 488 στρ. τα άλλα δύο μικρά. Η λίμνη σκέπασε το πρώτο αεροδρόμιο των Βαλκανίων στην εθνική αντίσταση ενάντια στη γερμανική κατοχή.

Η αποζημίωση των χωραφιών ήταν πολύ γενναία: 8.000 δρχ. το στρέμμα όταν στον κάμπο της Καρδίτσας πωλούνταν 1.500 δρχ.

Εργαζόμουν στο Φράγμα ως βοηθός μαραγκού. Στις 2-5-1958 με έστειλαν στο εργοστάσιο, όπου είχε τελειώσει η εκσκαφή και υπήρχε μια επίπεδη έκταση 3 στρ.. Μου δίνει εντολή ο Γάλλος εργοδηγός να ανοίξω έναν κυβικό χώρο ενός μέτρου. Τον έκανα, τον γεμίσαμε σκυρόδεμα στο κέντρο του εργοστασίου, την άλλη ημέρα ήρθαν άλλοι δύο τεχνίτες και κάναμε πάνω σ' αυτό έναν χώρο 16 κυβικά. Τον γεμίσαμε με μπετό $16 \times 2.360 = 37.760$ κιλά βάρος πάνω σε 1 τετραγωνικό μέτρο. Έβαλα το μέτρο όρθιο κι ο μηχανικός έστησε το χωροβάτ για να δει εάν το έδαφος καθίσει ή όχι. Την άλλη μέρα το πρωί το έδαφος δεν είχε καθίσει ούτε 1 χιλιοστό. Μου κάνει με τα χέρια μπουμ. Τα ανατινάζουμε, πετάμε τα μπάζα και πήρα εντολή να τοποθετήσω τις τάβλες για το μπετό καθαριότητας. Το εργοστάσιο άρχισε. Σε δύο χρόνια ήταν έτοιμο για να μεταφερθούν οι 3 άξονες των 60 τόνων ο ένας από τον Πειραιά. Στο έργο ενισχύσαμε όλες τις γέφυρες για να αντέξουν το βάρος. Το εργοστάσιο απαιτούσε μεγάλη τέχνη στην κατασκευή αλλά οι Γάλλοι μηχανικοί ήταν αρκετά καλοί, δεν υπήρξε λάθος σε όλο το έργο. Στο εργοστάσιο δουλεύουν 3 γεννήτριες από δύο τουρμπίνες ή κάθε μία.

Τις γεννήτριες, που λειτουργούν με ελάχιστη δύναμη, τοποθέτησαν Ιταλοί τεχνίτες. Όταν δουλεύουν δύο γεννήτριες το νερό σχηματίζει ποτάμι αδιαπέραστο. Το 1968 έγινε στα αμπέλια του Μοσχάτου κοντά στο εργοστάσιο η αναριθμυστική λίμνη που χωράει 500.000 κυβικά νερό για άρδευση, αλλά το δίκτυο είναι επιφανειακό και η

απώλεια μεγάλη. Εάν ήταν κλειστό θα ποτίζονταν τα διπλάσια στρέμματα (αντί 140.000 – 280.000 στρέμματα).

Το 1970 ο Δήμος Καρδίτσας έφτιαξε διυλιστήριο για να υδρεύεται. Πριν είχε 176 δημοτικές και βρύσες στα οιομαγειρεία και τα καφενεία εντός των καταστημάτων. Οι δημότες έπαιρναν από τις δημοτικές βρύσες, δεν υπήρχε τότε διώροφη κατοικία. Μετά το έργο αυτό έγιναν εξαώροφες πολυκατοικίες. Το όνειρο αυτό του Μαύρου Καβαλάρη έσωσε την Καρδίτσα και όλο τον κάμπο. Στην αρχή ονομάστηκε έργο Μέγδοβα (λέξη σλαβικής προέλευσης). Κάπου στο 1970 ονομάστηκε Ταυρωπός (αρχαία ονομασία). Τη δεκαετία του '90 ονομάστηκε Λίμνη Ν. Πλαστήρια. Έπρεπε ο Κων/νος Καραμανλής να το ονομάσει έργο Πλαστήρια όταν έκανε τα εγκαίνια τον Νοέμβριο του 1955 ως νέος Πρωθυπουργός.

Εάν ανεβεί κανείς πάνω στα βουνά και δει τη λίμνη δεν έχει να ζηλέψει τίποτα από τα φιορδ των Σκανδιναβών. Το έργο αυτό έφερε πολλά οφέλη στον Νομό Καρδίτσας και στα 13 χωριά που συνορεύουν με τη λίμνη. Κράτησε τον πληθυσμό των χωριών με τον τουρισμό. Έχω από τον Φεβρουάριο του 1961 που ψαρεύω ανελλιπώς στη λίμνη. Αλιεία, κωπηλασία, κολύμβηση και θέα στα καθαρά νερά της. Είναι η πιο καθαρή λίμνη των Βαλκανίων.

Του Βασίλη Μπέσσα (Βοριά)

<https://www.eleftheria.gr/m/%CE%B1%CF%80%CF%8C%CF%88%CE%B5%CE%B9%CF%82/item/249226-%CE%B7-%CE%B3%CE%AD%CE%BD%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%82-%CE%BB%CE%AF%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CF%82.html>